

JOHNNY
Kniga

Vuoden
nuori
taiteilija

EINO NURMISTO

EINO NURMISTO

Vuoden
nuori
taiteilija

Johnny Kniga • Helsinki

© Eino Nurmisto ja Johnny Kniga 2023

Johnny Kniga

An imprint of Werner Söderström Ltd

ISBN: 978-951-0-48526-2

Painettu EU:ssa

TÄSTÄ AAMUYÖN HETKESTÄ näen tulevaisuuteni aukeavan. Vaikka hattaraisen ylellinen humalani on vaihtunut kivaan närästykseseen, Vuoden nuori taiteilija rakastajana on ohituskaista, pankki-, luotto- ja vippikortti ja kabinettikeskusteluiden painokas suositus. Avajaisissa ja ensi-illoissa painautuisin hänen kainaloonsa, nauraen kujertaisin naistenlehtien seurapiiriipalstojen toimittajille meidän olevan vain ystäviä, kunnes hoippuisimme yhdessä halki humalaisen Helsingin hänen luokseen. Juomme vielä lisää ja painamme toisiamme niin, että tapetitkin rapisevat kateellisina huokaillen seiniltä. Tilaa jakava kirjahylly kaatuu kanssamme rymisten. Nykyisten ja tulevien kirjallisuuden klassikoiden keskellä olemme me. Lapset auringon alla painaa alaselkääni kirjakasan päällimmäisenä, mutta kirja nostaa lantioni juuri sopivalle korkeudelle hänen työntyä vaivattomasti sisääni.

Aamulla makaamme alasti nahkasohvalla vastakkain jalat toisiinsa kietoutuneina, vaivautumatta nostamaan kirjoja tai kaatunutta hyllyä. Poltamme tupakkaa sisällä, vaikka minä en polta ylipäätään eikä kukaan ainakaan sisällä. On samaan aikaan kylmä ja kuuma, aikainen ja myöhä, auringonvalo on liian kirkas, kaikki liian terävää ja elämä konjakinväristä enkä minä ajattele aamua. Lääkkeet ovat unohtuneet ottamatta kolmatta

päivää putkeen ja pian niiden vaikutus lakkaa. En kuitenkaan murehdi, sillä kipu on fyysistä vasta kun tulee verta. Niin on Vuoden nuori taiteilija sanonut, ja minua kiihottaa nähdä mihin tällaiset puheet voivat johtaa.

Ryhdyn hänen rakastajakseen, haen yliopistolta siirtoa Turusta Helsinkiin ja vaikken sitä saisikaan, muutan joka tapauksessa Helsinkiin, nyt ja viimeinkin. Rovaniemeltäkin on tultu paljon Helsinkiin, on vedottu olemattomiin raskaanaoleviin kumppaneihin ja siirto on ollut pelkkä muodollisuus, niin helppoa se on. Opintotukien loppuun voisin kai käydä Turussakin. Sen jälkeen elämä varmasti jo kantaa ja kaikki on helppoa. Uuden rakastajani myötä sulaudun ja soluttaudun minne ikinä tahdon.

Vuoden nuori taiteilija vääntelehtii ja nykii vieressäni humalaisen hikisessä unessaan. Irrallaan minusta, toisella reunalla sänkyä selkensä minulle kääntäneenä. Selkä kaartuu jumalaisen kauniisti, pehmeänä mutta jämäkän linjakkaana. Hän tuntuu epätodelliselta, mutta siinä hän on. Hiostavana mutta kiihottavan kuumana aivan lähellä. Juuri sopivasti minun, kuin taivaasta annettuna, juuri oikeaan aikaan. Juuri minulle.

Taiteilijan sänky on rajattu omaan nurkkaansa kirjahyllyn taakse. Kuusitoistaruutuinen Expedit jakaa huoneen kahtia. Kirjahylly on selvästi jaettu luettuihin ja lukemattomiin. ARVOSTELUKAPPALE EI MYYNTIIN -tarrat loistavat kirjojen selkämyksistä, viimeisimmät kirjat eivät enää mahtuneet edes hyllyyn vaan ovat hätäisesti tungettuina alahyllyille selkämykset ulospäin. Kirjallisuuskeskustelua eivät enää käy kirjallisuuskriitikot, vaan mediapersoonat, enkä tiedä lukeeko kirjoja oikeasti enää kukaan. Luettujen hylly on lukemattomia kiinnostavampi. Siellä täällä pilkottaa satunnaisiin väleihin työnnettyjä esineitä kirjanmerkkeinä. Kassakuitteja, post-it-lappuja ja kondomikääreitä.

Monet kirjat ovat jääneet kesken loppupuolella, selvästi yli puolenvälin. Niin minullekin käy usein. Ehkä pitää tietää, mitä kirjassa tapahtuu, osata luonnehtia niiden kieltä ja tyyliä, hakea vertailukelpoisia teoksia menneiltä kirjatapauksilta, joihin viitata Sammakon kirjamesuklubin jatkoilla. Monta kirjaa, jotka olen halunnut lukea, mutta joita en koskaan muistanut kirjaa valitessani. Monta kirjaa, joista en ollut kuullut, vaikka olisin halunnut. Monta kirjaa, jotka ovat minunkin hyllyssäni, toiset luettuina ja toiset lukemattomina. Hyllyssä yhtä kaikki, rakentamassa minusta sellaisen kuvan kuin haluaisin olla.

Hyllyn toisella puolella taiteilijan asunto on kuin valkoviiniä: päivänvalossa valkoinen ja kirkas, mutta aamuyöhön sekoittuvien katuvalojen paistaessa sisään epämääräistä läikehtivää vaaleanvihreää. Kadun yllä vajereiden välissä roikkuvat katuvalot hytkyvät yössä ja saavat verhojen varjot tanssimaan seinillä. Huone pyöri hiljalleen kuin lasissa pyöritettävä viini. Jäännesokeri valuu pitkin pintoja ja kielii siitä, mikä kieltämättä on totta. Kaikki on ehkä halpaa ja limaista, eikä yhtään niin ylevää ja hienostunutta, kuin vielä hetki sitten maailma antoi ymmärtää. Viinilasi ei tee viinistä hyvää, vaan korostaa sen ominaisuuksia.

Kaipaan jossain vaatteideni seassa lojuvaa puhelinta, jolla ottaa kuva hyllystä: sekä kirjojen muistamiseksi että käänteentekevän, taianomaisen hetken taltioimiseksi. Kuva olisi taianomainen, Taiteilijan kaunis siluetti, viinin lailla helmeilevä valo ja kirjallisuusklassikot sen kehyksenä. Tästä elämäni väkisinkin muuttuisi.

Aamuyön valo, sisäinen hämmennys elämäni uudesta alusta. Alusta, josta haluamani ja haaveilemani elämä alkaa. Aloittamisen taito, se pitäisi lukea, olenhan uudessa alussa. Sinuhe egyptiläinen, jäänköhän kiinni vaikka en koskaan lukisi sitä. En koskaan

oppinut jakokulmaa tai kertotaulua, enkä ole tähän päivään mennessä jäänyt kiinni siitäkään. Silti kaiken alla jäänesokeri valuu pitkin lasin pintaa, takaisin muun juoman sekaan. Hämmennys velloo ja sekoittaa jossain syvemmällä. Vanhaan ei enää ole paluuta, ei vaikka haluaisin. Määrätietoinen toiminta ja vahingon katumus väöntävät kylkiluiden sisällä yhä kipeissä keuhkoissa kuin pakoon sätkivät hauet katiskassa. Pakotietä ei ole, kylkiluut kestävät eikä verkko anna periksi. Keuhkoja mätkevän hauenpyrstön tietää lopulta väsyvän iäksi, mutta tunnetta se ei helpota.

Outo seikkailun halu oli saanut vallan heti ensimmäisen siiderin jälkeen. En yleensä ikinä juonut siideriä, mutta nyt join, koska sellainen tarjottiin. Puoli vuotta vuoteenomana, loputtomassa kuumeilussa ja keuhkoja jäytävän selittämättömän sairauden kanssa miettimässä onko tämä kuolinvuode, ja yhtäkkiä olin saanut elämäni takaisin ja siitä piti nauttia. Yhtäkkiä oli harvinaislaatuiseen aikainen kevät, vuodenaikaan nähden huolestuttavan lämmintä ja elämä sen mukaista.

Katselen ystäväni kodin ikkunasta, siitä näkyy opiskelijasolukuksi epätyypillisesti kantakaupungille ja merelle. Avauduin sattumanvaraisesti ystävälleni fiiliksistäni. Puhun halustani sekoilla kuten joskus kahdeksantoistavuotiaana tai kuten olisin silloinkin halunnut, olla vapaa ja nussia jotain, ihan ketä vaan. En tiennyt, mistä fiilis tuli, mutta pyysin ystävääni tulemaan tiukasti väliin, jos alkaa näyttää siltä, että olen pahoilla teillä. Kaverini katsoi yllättyneenä ja kysyi, tuntuuko minusta siltä, että vaara on oikeasti ilmassa. Hän viestitteli samalla toisella kädellä siiderinousujen rivakkuudella potentiaalisille tuleville yövierailleen. En uskonut olevan mitään hätää, mutta varmuuden vuoksi.

Olimme menossa tilaisuuteen, johon tuntui tärkeältä ja merkitykselliseltä mennä näyttäytymään. Tilaisuuden puhuttiin

olevan kauden tapaus. Otimme taksin naurettavan lyhyelle matkalle, Merihaasta Kaisaniemeen, koska niin näyttäytyessä kuuluu tehdä ja sitä paitsi näytti siltä, että voi alkaa sataa.

Tilaisuus ja sen aihe olivat meille sivuseikka, sen sijaan oli löydettävä miehiä, nähtävä miehiä, tultava nähdyksi ja juoda muutama jaloviina liikaa. Jaloviinaa ei tarjoiltu, se ei kuulunut paikan profiiliin, mutta joimme jekkua, jota en yleensä ikinä juonut, mutta nyt join, koska sitä tarjoiltiin.

Pian ilta alkoi tuntua siltä, että lähdön aika oli tullut. Ihmiset lähtivät koteihinsa, kauden tapaus oli tapahtunut. Vähän huojuin enkä niin vähääkään. Kaverini huojui vielä enemmän ja soittelee kiihtyneitä puheluita jollekin potentiaalisista yövieraistaan, joista yhtäkään en tuntenut.

Kun kaverini oli lopettanut puhelunsa, kiitimme toisiamme hyvin menneestä illasta ja suunnittelimme nopeaa nukkumaanmeno. Samalla hetkellä vanha ystäväni viiletti pyörätuolillaan paikalle kuin tyhjästä, puolitutun avustajan hölkätessä perässä. Vanha ystäväni kietoo kätensä reiteni ympärille ja vaatii minua mukaansa homobaariin. Kaverini oli ajautunut sivummalle jälleen raivokkaiden puheluidensa pariin ja huitoi torjuvasti hyvästiksi huudellessani häntä mukaamme eikä hän enää ollut valmiina tulemaan tiukasti väliin.

Mannerheimintielle muuttanut ravintola oli minulle vielä uusi ja vieras. Koristeellinen, antiikkia mukaileva painivien miesten patsas aulassa oli suosittu kuvauskohde ja tavallaan hauska ja baarin teemaan sopiva, mutta auttamatta mauton. Ravintola oli vielä hiljainen ja vetäydyimme sen nurkkaan.

En tiedä minne olin matkalla, ehkä vessaan tai tiskille. Törmäsin tuttuun, en muista keneen, joka esitteli minut kavereilleen. Ja niiden joukossa hänkin oli. Hän ei esittelyä kaivannut ja

niin hän myös käyttäytyi. Vuoden nuori taiteilija. Hänen ihmeellistä nousuaan ja luovuuttaan olivat muutamaa vuotta aiemmin saaneet ihailua kaikki: ei löytynyt mediaa, jossa hän ei olisi päässyt esiin. Uskomattoman nuorena, poikkeuksellinen lahjakkuus ja erityislaatuisuus olivat paistaneet hänestä tehdyissä henkilökuville. Tätä kaikkea oli seurannut tv-esiintymisten kausi, joita niitäkin pidettiin vain mediakriittisinä performansseina ja kulissina jollekin suuremmalle, eräänlaisena välivaiheena.

Performanssia oli seurannut hiljaisuus ja suuresta julkisuudesta vetäytyminen, mutta taiteilijan tähti oli yhä kirkas, hänet muistettiin. Ei voinut olla huomaamatta, kuinka paljon huomiota hän itseensä käänsi tekemättä tai olematta mitään erityistä. Hän oli samaan aikaan rento ja hurmaava ja vakava ja tyly. Silmissä oli pilkettä juuri tarpeeksi hurmaamaan kaikki, mutta silti niin vähän, että persoona ja imago säilyi vakavana. Lahjakkaana ja ammattilaisena, kiinnostavan etäisenä. Hän näytti aina siltä, ettei voinut tietää, oliko hän pukeutunut iltaan vai pukeutunut aamulla vaatteet ja päätyntä päivän päätteeksi ulos ja yöhön. Näytti yksinkertaisesti aina ja kaikessa hyvältä.

Olin seurannut häntä etäältä vuosia ja hänkin kai minua, vaikka emme olleetkaan koskaan tavanneet. Hän ojensi kätensä esitelläkseen itsensä, tartuimme toisiimme kuin magneetit tai paristojen navat. Tunsin kosketuksesta lähtevän kehoni läpi sävöyksen, jonka jälkeen en enää ollut oma itseni. Emme päässeet enää toisistamme irti, ympärillemme rakentui vahva kupla, jonka läpi saattoi vain vaivoin kuulla ympäröivän maailman. Emme puhuneet paljoa, koska sanoja ei tarvittu. Tuijottelimme toisiamme, kätemme vaeltelivat toistemme vartaloilla varovaisen uskaliaasti. Olinhan varattu ja me molemmat tunnettuja ja seurattuja henkilöitä. Häthätää huidoimme myöntäviä vastauksia

seurueen kysellessä, haluammeko lisää skumppaa tai olla vain rauhassa. Jonkin ihanan biisin, en muista minkä, soidessa siirryimme tanssilattialle ja samalla hetkellä annoin kaiken mennä. Painoin huuleni hänen huulilleen ja hänen kätensä vaelsivat paitani alla, minä näykin hänen niskaansa tahmeiksi kuivunein huulin.

Vuoden nuori taiteilija ehdottaa jatkoja. ”Vois olla sun kannalta tosi hyvä että tuut”, hän sanoo ja katsoo vaativasti silmiin. Kuulen vastaavani, ettei minun tarvitse mennä kotiin vielä tai ollenkaan ja vastaan hänen vaativaan katseeseensa niin rohkeasti kuin pystyn. Hän pitää minua vertaisenaan, ei outona ja alempana ja siitä uskosta minä haluan hänen pitävän kiinni.

Matka Vuoden nuoren taiteilijan luo oli painostavan jännittävä. Kuljimme risteileviä kortteleita ja reittejä, oikoteitä läpi sisäpihojen. Yritin painaa sijainteja mieleen löytääkseni joskus takaisin. Kadunnimet olivat jylyhiä ja tuttuja televisiosta, mutta en osannut hahmottaa niiden suhdetta toisiinsa. Mitkä olivat poikkikatuja, mitkä samansuuntaisia, mikä lähempänä Kamppia, mikä vie Punavuoreen ja mikä taas on jo käytännössä Ullanlinna. Välillä horjahdimme hampaat kolisten hätäisiin suudelmiin ovisyvennyksiin ja katulamppujen varjoihin. Jossain keuhkojen takana hakkasi kylmäävä jännitys siitä, mitä olin tehnyt, jossain edessä taas kuohui kuuma veri siitä, mitä kaikkea vielä teen.

Perille päästyämme noin seitsemässä minuutissa ylivoimainen ja taianomainen veto oli poissa. Vaatteiden riisuminen oli väkinäistä, samaan aikaan halusi vielä uuden gintonicin vaikka viimeinen lasi baarissa oli jäänyt juomatta tai ehkä sittenkin olin juonut kaksi kerralla, sitten halunnut johonkin yksityisempään tilaan silminnäkiäjöiden varalta, kun huulten lisäksi kätemme olivat jossain, jossa niiden oli samaan aikaan luontevaa ja

sopimatonta olla. Emme enää napsahtaneet toisiimme kuin magneetit, emme luoneet läpitunkematonta Faradayn häkkiä, jonka ulkopuolella muu seurue kiusaantuneena yrittää keskustella ylitemme ja olla kuin meitä ei olisikaan. Kumia ei löytynyt tai edes ollut ja ymmärsin olla haluamatta ilman. Limakalvot olivat viinan kuivaamia, sylkeä ei erittynyt ja hikinen liukkaus oli muuttunut liimaksi. Ihot tarttuivat toisiinsa kipeän hiertävästi ja kiimainen lima oli kuivunut paikoilleen.

Hoen vittua ja pyydän epätoivoisena apua ystävättäreiltäni puhelimesta ja vaahtoon samaan aikaan tilanteen hirvyydestä, yön maagisuudesta, aukeavista mahdollisuuksista, tulevaisuuden tuhoutumisesta ja Taiteilijan upeudesta. Aamulla herätessä olo oli hirveä, olin kuivunut sisältä ja ulkoa, yltä päältä kuitenkin eritteissä ja kaikin puolin ällöttävä. Tunnelma oli jotenkin kylmä, enkä ollut enää yhtään niin varma saavuttamastani voitosta. En halunnut olla voittaja, en lunastaa voittoani tai käyttää tilaajien kesken arvottua megaetua. Kaiken tunnekaaoksen keskellä tunnen myös hävettävää ylpeyttä. Minä olen saanut, ottanut ja vienyt. Ja pettänyt. Yksi pahaenteinen tuntemus vapauden kaipuusta ja minä olen heittämässä rotkoon kaikki elämäni keskeiset osat: monivuotisen parisuhteen, kihlauksen, unelmieni kumppanin, jonka kaltaisesta en vuosiin ollut uskaltanut edes haaveilla. Hääsuunnitelmat ja yhteisen kodin.

Kaikkien neuvot tilanteeseeni toistivat samoja kaavoja. Voit kertoa tai olla kertomatta, jatkaa tai lopettaa, molemmissa on puolensa, kummassakin voittaa ja häviää eikä mikään kuitenkaan ole enää samalla tavalla, vaikka niin haluaisitkin. Kaikki ovat puolestani pahoillaan, mutta kukaan ei tietenkään voi oikeasti auttaa tilanteessa, jossa vielä tavallistakin enemmän tarvitsen toisia päättämään, hoitamaan tilanteen ja pahan olon.

Palaan ulkonajuoksemisen ja kriisipuhelujen jälkeen jostain syystä takaisin Vuoden nuoren taiteilijan luokse. Hän ei ole tilanteestani huolissaan tai kiinnostunut. Hänen mielestään mitään kertomisen arvoista ei tapahtunut. Jos muka haluan säilyttää sen mitä kutsuin parisuhteeksi ja elämäksi, voisin hyvin olla kertomatta, mutta hänen mielestään en selvästikään halunnut säilyttää, vaan seikkailla ja elää. Niin jokainen itseäänkunnioittava ihminen halusi. Elämäni ei hänestä oikein kuulosta elämiseltä. Enkä muka olisi tullut hänen luokseen, vieläpä palannut uudestaan, jos olisin oikeasti eri mieltä. Olin ollut niin helposti viävässä, ettei asiassa ollut mitään epäselvää. Silmissäni polttavat aamuyöllä lähettämäni viestit. Mitä vittua, lähde pois sieltä, oli minulle kirjoitettu kun kerroin mitä oli tapahtumassa. Niin pitää lähteä mutta en halua, olin vastannut.

Olin koko ajan, itseltäni salaa jo pitkään, tiennyt tämän olevan tulossa. Eilisiltaiset varoituskellot olivat viimeinen tarkistuspiste, jonka jälkeen ei enää voinut kääntyä takaisin.

Sairaudesta toivuttuani hiljainen ääni pääni sisällä oli alkanut alati voimistuvalla äänellä huutaa elämäni valheellisuudesta, paikkani vääryydestä ja turvan, tasapainon ja pysyvyyden katoamisesta. Syytin ensin tilanteesta sairautta, vaikka syy ei ollut sairauden, vaan koko elämän. Olin kuivunut kasaan, kuin ikuisessa krapulassa, luopunut vapaudesta ja rakentanut itselleni idyllisen vankilan, joka oli mukava ja hyvä, käytännöllinen mutta tyylikäs yhdistelmä beigeä, harmaata ja valkoista nahkaa, jolla ei voinut istua. Ulkoisesti kaikki oli hyvin ja minä sopeuduin ja viihdyin, tätähän minä olin vuosia toivonut ja pelännyt jääväni ilman.

Sisälläni ja unissani velloi kuitenkin toinen minä – ehkä se oli todellinen minä, ehkä osa minua, ehkä syytä kaikesta elämän varrella kertyneestä vaille jäämisestä, ehkä syynä oli kaikki se

josta olin jäänyt elämässäni paitsi. Ehkä syynä oli hyvin syväle sisäistämäni rooli. Siksi olin öisin hereillä ja päivisin unessa ajatusteni kanssa. Miten pitää toimia, jos rakastaa toista, mutta haluaa samaan aikaan kaikkia muita?

Kun katselee toista syömässä pannukakkua, hoitamassa kasveja, venyttelemässä ennen treenejä, joihin en koskaan halunnut mukaan, tai lukemassa lisätietoa mistä tahansa, mikä kuulostaa kiinnostavalta. Kun mieli täyttyy niin suurista hellyyden tunteista, että näkökenttä häiriintyy, on pakko kietoutua toisen ympärille kuin pelkäisi hukkuvansa ja sanoa jotain kaunista siitä, miten ei halua koskaan menettää toista. Ja silti tietää menettävänsä ja olevansa juuri itse se syy sille, että menettää. Kun ei osaa eikä tahdo puhua, vaan kaivautuu vaistomaisesti peittojen ja tyynyjen alle ja puhuu siellä niin hiljaa, ettei itsekään kuule. Kun välttelee kaikin keinoin seksiä, vaikka miettii seksiä muiden kanssa jatkuvasti. Missä kaikkialla sitä voisi jonkun muun kanssa olla, kuinka monen kanssa sitä voisi olla yhtäkaa, kuinka paljon vanhempi partneri on liian vanha, onko liian vanhaa olemassakaan, tarpeeksi vanha on jo nähnyt ja kokenut kaiken eikä hätkähdä mistään ja löisi pyydettäessä naamaan turhia kyselemättä.

Mieli livahti samoille kierroksille heti silloinkin, kun seksiin seinää vasten ajettuna joskus joutui. Vaikka taisteli vastaan, mieli syöksyi kiellettyihin ajatuksiin kuin Ford Thunderbird Grand Canyoniin. Tilanne pakotti: en voinut jäädä kiinni, eikä muuta pakoreittä ollut. Reitti oli lopullinen ja väärä, mutta silti jotenkin kunniallisempi. Puhuminen johtaisi vain entistä suurempaan häpeään. Yksin kannettu häpeä oli aina parempi kuin muille jaettu. Kukaan ei voisi todistaa mitään, häpeällinen salaisuus pysyisi hautaan saakka omana ja jaettaisiin vain anonyymeinä kännisinä aamuyön tunteina seuranhakusivustojen toisille

samanmielisille, joita ei kuitenkaan koskaan tulisi tapaamaan. Pahinta oli menettää jotain valtavan tärkeää siksi, että oli sitä, mitä todellisuudessa oli.

Maailma näyttää yhtäkkiä kylmältä ja suuremmalta enkä koe sitä todelliseksi. Tai ehkä minä olen yhtäkkiä nytkähtänyt eri aikaan maailman kanssa. Elän ikuisessa aamussa, vaikka päivä on kääntymässä iltaan. Muistan vasta myöhään illalla lääkkeet ja Airbnb-asunnon, jossa minun oli tarkoitus yöpyä. Huomenna on päätettävä, huomenna olen aikonut palata paikkaan, jonka pitäisi olla koti. Meidän kotimme.

”Elän elämäni
kesää aamiaisesta
toiseen, ja jos hyvin käy,
maailmanloppu tulee
niiden välissä.”

Kiihkeä romaani unelmien kesästä,
erilaisena kasvamisesta ja oman paikan
hakemisen helvetillisestä vaikeudesta.

JOHNNY
Kniga

www.johnnykniga.fi

84.2

978-951-0-48526-2